

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194

Verujemo v Vstajenje

Dva tisoč let mineva, odkar leto za letom krščanstvo obhaja spomin na največjo in najveličastnejšo versko skrivnost, na odrešenje padlega človeštva. V pobožni zamaknenosti drhti te dni na milijone sre ob misli, kako se je sam Bog večlovečil in sprejel nase vse težave in bridkosti človeškega življenja ter končno še mučeniško in sramotno smrt na križu iz same ljubezni do trpečega človeštva. In ta velika, vseobsegajoča ljubezen je končno zmagala. Ko je Kristus v smrtnih mukah vzdihnil: »Dopolnjeno je!« in nagnil glavo, se je morala umakniti celo za človeka vsemogočna smrt. Človek-Bog je sicer izdihnil, umrl, da je tako do dna izpraznil čašo človeškega trpljenja, toda že tretji dan je poveličan vstal iz grobnih temin.

Kaj vse je človeštvo moralo doživeti izza teh davnih dni! Koliko je bilo zablod, trpljenja in gorja, koliko je bilo prelite nedolžne človeške krvi! Kolikokrat se je zdelo, kakor da je žrtev na križu bila darovana zaman in da človeku še vedno vladajo le temne peklenjske sile. Kljub temu pa je v srcih vedno tlelo upanje in je živela vera, da je odrešenje res dopolnjeno in da ga je lahko deležen vsak človek, ki ga želi.

Iz dobe gorja

Marsikdo se bo te dni spomnil grozotne dobe, ko nas je tepla šiba svetovne vojne. V koliko hišah tedaj za velikonočno mizo ni bilo gospodarja, ni bilo odraslega sina. Ko so doma zvonovi veselo oznanjali vstajenje, je na kdo ve katerem bojišču zapuščen in sam v smrtnih mukah jemal od življenja slovo mož, oče, sin, brat, naš ubogi slovenski človek, ki ga je tuji gospodar nagnal na bojišče kakor živinčec v klavnico. Bili so strašni dnevi, ko je trpljenje objemalo in preplavljalo našo zemljo in dušilo ves naš narod. S kolikšnim naporom so doma starci, žene in otroci vzdrževali borne kmetijske domove, s kakšno nadčloveško požrtvovalnostjo so skušali ohraniti rodno grudo njim, ki se vrnejo! In dan za dnem so kakor strupene kaplje udarjale v naše vasi vesti, da tega in onega ne bo nikoli več domov. Nikoli več! Čvrst in zdrav je odhajal, nazaj ga ne bo nikdar več... In dom je zadrhtel, mlada žena-vdova je zaplakala, otroci so trepetali v solzah, ko so osiroteli, še preden so mogli prav spoznati očeta! In ko se je vila velikonočna procesija, ni bilo v njej tega in onega gospodarja, tega in onega fanta, pač pa toliko več črnih ruč. Kdor se je ozrl po sklonjenih glavah žalujočih mater, žen in deklet, si je moral misliti, da gleda pogreb, ne pa velikonočne procesije...

Narod je vstal iz groba

In vendar je tudi to gorje premagano in prestano? Z ljubeznijo in s hvalečnim spoštovanjem se spominjamo žrtev, ki jih je zahtevala krvava vojna vihra. Svet nam je spomin nanje,

sveta pa tudi njih želja, ki je pač vse enako prevevala v najbridkejši uri človeškega življenja, v tisti usodni, poslednji uri, ko so brez moči zrlí neizprosni smrti v oči. Kaj so si takrat želeli? Kaj drugega, ako ne to, da bi gruda, ki so se morali ločiti od nje, ostala ohranjena rodu, ki je kri njihove krvi, in da bi ta rod, to mlado pokolenje bilo deležno boljše in lepše usode kakor je bila naklenjena njim samim?!

Kakor se je tudi zdelo, da je ta želja umirajočih slovenskih žrtev po vseh bojiščih Evrope le glas vpijočega v puščavi, se je vendar izkazalo, da celo neizprosna usoda spoštuje nedolžne žrtve. Kar so verjeli le maloštevilni, to se je zgodilo. Kakor se je nekdanj ob Kristusovi smrti pretrgalo zagrinjalo v templju od vrha do tal, tako se je zdaj prekrhnila moč naših tiranov in se ob veličini žrtev sesula v prah. Grobovi nedolžnih žrtev so bili močnejši kakor peklenjska sila naših zatiralec. Narod je po štiriletnem trpljenju vstal iz groba suženjstva in prerojen v mukah zadihal svobodo odrešenja.

Ali se še spominjate, kako so nam pozvnanjali velikonočni zvonovi tisto prvo pomlad v svobodni domovini? Ali se veste, koliko je bilo v nas žive vere, kako je plapolal žar upanja v vse lepšo in jasnejšo bodočnost? To je bilo res vstajenje, ki so ga občutila in doživljala srca, kakor že ne morda dolga stoletja poprej!

Niso sicer bile izpolnjene vse naše nade, niso se uresničile vse naše sanje. Vendar pa pomislimo, da tudi s Kristusovo smrtjo in zmago na križu ni bilo hkratu opravljeno vse, kar vsebuje pojem odrešenja, možnost odrešenja torej priborjena, za odrešenje vsakega posameznika pa je bilo treba napore in vztrajne borbe s peklenjskimi silami teme in zla. Samo pomislite nazaj na dobo mučeništva, na strahotne zablode srednjega veka, na turške roparske pohode in druga temna poglavja v zgodovini krščanske dobe, pa boste spoznali, koliko truda, napore in žrtev je treba, če hoče kdo imeti delež odrešenja zase!

In glejte, če je tako dopuščeno pri božjem delu, ali naj mi pri svojem človeškem delu zahtevamo in pričakujemo drugače? Kdor tako misli, se pač obupno moti. Nebeško kraljestvo silo trpi, pravi sveto pismo, in le silni ga dosežejo. Enako pravimo mi: Narodovo vstajenje, narodova svoboda in zlasti njegovo blagostanje, ki je šele resnična podlaga svobode, vse to silo trpi in le silni ga dosežejo.

Nočemo miloščine

V dolgih stoletjih tujega jerobstva smo se Slovenci nekako navadili na tujo miloščino. Misel, da je le to trajno in nekaj vredno, kar narod zmore sam iz sebe, je v nas skoraj zamrla. Zato naš je veliki trenutek ob zlomu naših sovražnikov na koncu svetovne vojne našel tudi popolnoma nepripravljen. Bili smo kakor tiste

svetopisemske device, ki so prišle na gostijo brez olja v svojih svetilkah. Tujci so med nami zasejali seme razdora, sovraštva in medsebojne razprtije, a vrhu tega še suženjsko vero, da nam bo kdorkoli poklonil svobodo kakor dekletu fantu pihuh za veliko noč. Tako smo ob zarji dni, ki so bili za kdo ve kako dolgo bodočnost usodni in odločilni, ostali omamljeni in smo se zaletavali križem kakor večje. Zavoljo tega smo doživeli nekatero razočaranje, ki nas še danes skeli in nas bo skelelo, dokler nam spet ne napoči kdaj velik teden, ko nas bo življenje poklicalo k novi skušnjaji.

Ali pa naj nam napake preteklosti vzamejo voljo do dela v sedanjosti in upanje v bodočnost. Nikakor ne! Nekoč je zapisal Oton Župančič, naš največji sedanji pesnik, tele besede: »Osel gre samo enkrat na led! Baš to je oslovstvo! Modree si misli: Prvič sem pal, drugič bom plesal po njem.«

V teh kratkih besedah je izražena vsa tista modrost, ki je zlasti nam Slovenem tako krvavo potrebna. Ne obupati zaradi morebitnih napak in zavoljo večjih ali manjših neuspehov, ampak nasprotno! S podvojenjo valjo, z jekleno vztrajnostjo in z neuklonljivo vero v končno zmago se je vnovič treba lotiti dela in delati, delati ter zopet delati. Proč z mislijo, da nam bo kdo kaj poklonil ali daroval! Ta misel samo opravičuje lenobo, ki pomeni našo smrt. Saj poznate pregovor, da je »šenk umrl, boglónaj ga je pa pokopal«. Brez naše volje, brez naših lastnih naporov, truda in žrtev ne bomo dosegli nikoli ničesar koristnega zase, najmanj pa pravice. Kajti pravica je božji zaklad, ki ga je deležen samo tisti, kdor s svojim življenjem in delom dokaže, da ga je vreden!

Naša spoved

Kakor vernik za veliko noč opravi spoved in se tako pripravi na božje zmagoslavje, tako moramo tudi mi za svoje zemsko vstajenje opraviti veliko spoved, pregledati in prečistiti vse svoje račune in se strniti v veliko, dostojanstveno enoto.

Glejte, kako priroda obhaja pomladno prebujenje, ki je najlepša in najbolj živa podoba vstajenja. Vse se vdaja viru naravnega življenja, soncu. Trate, polja in gozdovi, logi in dobrane, vse je odložilo hladno sneženo odejo. Zelena brstje, popje in cvetje, lahkokrili metulji, nštevilne žuželke, krilate ptice, vse dela in se trudi v slogi za obnovitev življenja, ki ga je prekinil zimski mraz. Le poglejte včasih v to veličastno življenjsko delavnico prirode, pa boste ostrmeli, ko spoznate, kako se tu različna bitja med seboj podpirajo, kako drugo drugega izpopolnjujejo za dosego skupnega cilja: čim ugodnejšega in čim popolnejšega življenja v svojem območju. Tu ni nobenega nezaupanja, ni nič sovraštva, ni natolcevanja in razprtij. Vse se giblje

in dela za skupnost, a kar je slabega in manjvrednega, v tem gomazanju odpade in podleže, da napravi prostor zdravemu, delovnemu, močnemu in za življenje sposobnemu. To je večna šola volje in dela, šola za pot do zmage in uspeha. Po vsaki smrti sledi v naravi novo življenje, novo vstajenje...

Ali veste, da še ni bilo učenjaka pod soncem, ki bi bil kdaj napisal bolj učeno knjigo kakor je knjiga narode, ki jo že na milijone let piše božja roka? Čemu torej ne bi sli in prebirali iz te bogate zakladnice znanja in spoznanja? Čemu ne bi srkali iz teh zakladov tistih sil in tiste življenjske modrosti, ki nam je potrebna?

Ako v naravi vidimo, da je sloga prvi pogoj za uspeh; ako smo slišali, da je sam Bog v urah svojega trpljenja in celo tik pred svojo smrtjo na križu z besedami: »Žena, glej, tvoj sin! Sin, glej tvoja mati!« oznanjal ljubezen in medsebojno vzajemno sodelovanje in pomoč kot najvišji ukaz življenja, kaj nas tedaj še ovira, da se ne bi z vso dušo in vsem srcem oklenili božjega in naravnega nauka?

Pokopljimo žalostno preteklost

Vidite, ovira nas samo žalostna preteklost, ovira nas hudičevo seme, ki ga je nekoč sejal v naša srea tujec in ga z bičem zabranal grajski valpet. Dvignimo glave, pogledimo si odkrito v oči in odlečimo se za največje dejanje, ki smo ga kdaj storili: Izrujmo iz njive svoje narodne in človeške zavesti ljulko medsebojnega neupanja, natočevanja in sovraštva. Ta strupena zel je tista strašna zapreka, ki slovenskega človeka in zlasti slovenskega kmeta ovira v njegove

vem razmahu in napredku, v njegovem resničnem vstajenju. Kako naj pričakujemo izboljšanja in napredka, če so pri nas koj po trije pripravljene rušiti in podirati, kar eden v mukah in naporih gradi?!

Lepa velikonočna pesem poklada Jezusu, ki odhaja na Oljsko goro, tele besede: »Kot jaz vas ljubim, se ljubite in bratje zvesti ostanite!« Po svojem vstajenju pa je Zveličar pozdravljaval učence: »Mir vam bodi!« Kakšno je tedaj naše srce, če ne najdeti v njem prostora ti dve božji cvetki: Mir in ljubezen?!

Svet je danes gluha za ta nauk, vendar je gluha le navidezno. V najgloblji zavesti narodov pa v resnici vedno bolj živo in jasno prodira spoznanje, da brez narodne sloge ni rešitve, ni življenja, ni napredka in ne vstajenja. Kamorkoli se ozremo, zaslutimo isto spoznanje. Res ga na zunan obdaja še trušč in hrup moralnega orožja, toda kdor veruje v človeštvo, se ne bo odrekel upanju, da bo tudi hrup nekeč utihnil, če se bodo narodi zavedeli svojega človečanstva in svojega božjega izvora.

Kakšno mesto bomo Slovenci in Jugoslovani zavzeli v tem prizadevanju? Ali bomo znali premagati smrt preteklosti in prižgati v svojih sreih živo, delavno in ustvarjajočo vero v zmago bodočnosti?

Mi trdno verujemo, da zvonovi, ki bodo letos slavili Odrašenika in njegovo zmago, tudi namoznanjajo vstajenje. Slovenski kmet, slovenska vas, na tebi je sedaj, da to vero potrdiš in uresničiš! Bog sam bo tega dejanja vesel, narodu in državi bo pomenilo blagoslov, človeštvu pa svetel vzgled, kako so tudi številni mali in neznaatni sposobni velikih dejanj, ki preobrazujejo svet.

Križanje in vstajenje Kristusovo

Leto za letom se iz trpkosti zime poraja nasmehljana pomlad. Leto za letom se pred našimi očmi obnavljajo spomini na trpljenje in poveljanje Boga-človeka, Jezusa Kristusa.

Nad vhodom nekega pokopališča so zapisane te besede: Vsi bomo vstali. Vzete so iz pisma apostola Pavla Korinčanom.

Med tem, ko se rodimo in med tem, ko telo spet preide v prah in je raztrešeno med črve zemlje, se tudi vsakemu človeku posebej odpirajo mamljivi prividi sreče, dokler jih ne zagrne večni zakon narode.

Kristus je stopil na trnjevo pot, da bi rešil človeštvo. Mnogo smo že videli ljudi, ki so se do kraja žrtvovali za rodbino, narod ali državo. Toda za ves človeški rod se je mogel žrtvovati le Bog. Po veličini cilja pa so se ravnali njegovo rojstvo, njegovo življenje, njegova smrt, njegovo vstajenje.

Zato noben človek ne more izmeriti globine bolečine, ne doznati mere radosti, ki so združene s Kristusovo osebnostjo.

Kakor se je Kristus rodil kot prvi svobodni Bog, tako je hodil po svojih potih in tako jih je v slavi končal.

Sto in sto milijoni upirajo oči v Kristusa. Gotovo trpljenje narodov ni bilo majhno. Gotovo pa ni bilo nikoli tako veliko, kakor je danes.

Z rastočo nesrečo narodov pa raste tudi njihovo upanje v odrešenje. Ogromno število ponižanih, teptanih, preganjanih pokriva obličje zemlje. Mnogi med njimi so zavrgli Kristusa, ker so nestrpni in hočejo takoj kruha, zdravja, udobja ali celo bogastva in oblasti. Teda nepregledne množice so ostale zveste Sinu Božjemu. Od zore do mraka se v potu obraza sklanjajo nad skorjo otrdelega zrna. Ob jutrih, poldnevih in večerih s sklenjeno roko ponavljajo očenaš, si postavljajo znamenje križa in vdano trpe.

Njihovo upanje je življenje, ki ni zemeljsko.

Z globokim srčnim soglasjem pozdravljamo te mučenike. S še večjim občudovanjem in spoštovanjem spremljamo one, ki so brez doma in krova, pa begajo z otroki v naročjih po krajih večnega ledu, da jih rešijo pred strašno smrtjo.

Vera gore prestavlja. Če bi v teh ljudeh ne bilo vere, če bi njihove oči ne bile uprte v Kristusa, največjega mučenika nove Zaveze, bi njihovo življenje bilo brez smisla in bi njihovo trpljenje ne imelo pomena.

Vera daje neizmerno moč prenašati gorje. Vera pa brez Kristusa ni možna. Zakaj Kristus jo je dokazal s Svojim mučeništvom, izpil je do dna vse gorje, ki mu je bilo namenjeno.

Kdo mu je namenil to gorje?

V tistih časih, ko se je rodil, so tuji oblastniki merili v Judeji dečke. Strah jih je bilo napovedovanja in prerokb, ki so obljubljale Odrašenika.

Ko je neil in razkazoval množicam neizmerno zaklade božje modrosti, so ga preganjali oni, ki so se dotlej imeli za gospodarje tega sveta. Zvezali so se z vsemi močnimi, da so tlačili ljudstvo, ki se je oklepalo Rešenika.

Ko je razglasil, da je dobro delati dopuščeno tudi ob sobotah, ko je stara postava prepovedovala vsako delo, je zapečatil svojo zemeljsko pot.

Tuji oblastniki in domača duhovščina so v Judeji držali drug z drugim. Duhovščina, ki je zbirala zaklade tega sveta v templjih, je z brezsrčno doslednostjo preganjala vsak korak velikega Preroka. Ni mu dala prostora, kamor bi bil naslonil svojo trudo glavo, ne prostora, kjer bi smel razširjati svoj največji, edini nauk: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Ta nauk je bil oblastnikom zoprn, kar mogli ga niso, v njem so videli svojo pogubo. In da ne poginejo sami, so zatežili Jezusa pred deželnim poglavarjem.

Pilat je izpustil razbojnika, podkupljena množica je potrdila sodbo: na križ z njim, Jezusom.

Veliki teden je živa slika zadnjih dni Kristusovih. Odkar se je vrnil k Svojemu nebeškemu Očetu, nam ta teden vedno znova privablja pred oči neizmerno žalost, ki je polnila Njegovo srce. Narod, ki ga je ljubil, so preganjali. Ljudje, ki so ga razumeli, so se ga bali in ga izpostavili brezskrajnemu zasmehovanju.

Tako je glasnik nauka ljubezni končal na križu.

Ko je tretjega dne vstal, so samo izvoljeni videli obličje Povelčanega. Odšel je v nebo. Njegov nauk pa se je v teku stoletij razširil. Za množice je ostal razodetje, vir tolažbe in najvišje resnice.

Za posameznika je ostal vir sovraštva, vir iskanja zlata, vir pridobivanja oblasti.

Vsem tistim, ki vidijo v Kristusu oznanjevalca miru in ljubezni, kličemo: »Vsi bomo vstali!«

Zakaj njegov nauk je velik, ne izključuje nikogar, ki se sam ne izključi. In kdor seje sovraštvo, kdor v Njegovem imenu preganja otroke, žene in može, ta ga vedno znova pribija na križ.

Kdor koli sega po lažnivi sreči, ki jo daje posest tega sveta, je daleč od Kristusa.

Slovenski kmet ljubi svojo zemljo, tolikanj že preznjeno z njegovim znojem. Zanj je Kristus trpel, oba se bosta našla.

Kristus je vstal, ti kmet pa vstani, zakaj tudi tvoje ure prihajajo, tudi tvoj križ bo nekoč prazen, tudi ti boš nekoč povelčan med trpečimi ljudstvi.

In naj ta tvoja velika nedelja pride čimprej!

Naš promet

Letos v februarju je bil blagovni promet na naših železnicah precej živahen. Natovorjenih je bilo 123.000 vagonov nasproti 108.000 in 90.000 vagonov v istem mesecu zadnjih treh let. V prvih dveh mesecih je bilo natovorjenih vsega 240.000 vagonov, nasproti 215.000, 190.000 in 180.000 vagonov v istem razdobju prejšnjih treh let.

Rečni promet se je po znatnem zmanjšanju v januarju zopet dvignil in je državna rečna plovba prevozila 39 milijonov tonskih kilometrov nasproti 29 milijonom v lanskem februarju in 18 milijonom v predlanskem februarju.

Uredba o žitnih silosih

Novo uredbo o gradnji žitnih silosov je že odobril gospodarsko finančni odbor ministrov. Za gradnjo teh silosov je predviden znesek 220 milijonov dinarjev nasproti prvotno mišljenemu znesku 60 milijonov. S tem kapitalom bo mogoče vprašanje silosov v kratkem rešiti v polnem obsegu. Po načrtu uredbe se ustanovi posebna Privilegirana delniška družba za gradnjo in eksploatacijo silosov. Okrog 95 odstotkov delniške glavnice bi vpisala država skupaj z državnimi ustanovami. Kmetijsko ministrstvo bi vpisalo 60 milijonov dinarjev. Državna hipotekarna banka, Poštna hranilnica in Privilegirana agrarna banka, vsaka po 40 milijonov dinarjev. Prizad pa bi vpisal 20 milijonov dinarjev. Preostalih 20 milijonov glavnice pa je rezerviranih za združne ustanove in privatne osebe ter za Narodno banko.

Z vsoto 220 milijonov din naj bi se zgradila mreža silosov v vsej državi. Sedanji načrt za gradnjo silosov se razlikuje od prejšnjega v tem, da se ne bodo gradili samo silosi za shranjevanje žita, ki je namenjeno izvozu, temveč tudi silosi v pasivnih pokrajinah, da se zavaruje prehrana teh krajev. Te silose bi družba takoj pričela graditi. Po zgraditvi silosov bodo imeli pridelovalci možnost, da izročijo pridelek družbi, ki ga vskladišči, nakar bodo lahko dobili cenen lombardni kredit pri državnih denarnih zavodih. V silosih bodo žito pred izvozom očistili in sortirali, da bo kvaliteta izvoznega žita taka, kakor se to zahteva na inozemskih tržiščih. Dana pa bo tudi možnost, da se v primeru nizkih cen na svetovnem trgu žito vskladišči, dokler se ne zboljšajo cene. Vsekakor bi bilo treba poskrbeti tudi za to, da se pravočasno preprečijo morebitne zlorabe in odiranje domačih konzumentov.

Doma in drugod

Dva nova senatorja

S kraljevim ukazom sta bila imenovana za senatorja drugi podstarosta Sokola kr. Jugoslavije Djura Paunković in bivši narodni poslanec dr. Filip Lazarević. Prvi strankarsko ni opredeljen, drugi pa pripada JRZ.

Peter Živković

predsednik JNS, je odšel v Vrnjačko banjo, kjer bo ostal nekaj tednov na zdravljenju.

Zborovanja JNS

so se vršila pretekli teden v Ljubljani, Moravčah in Celju. Govorili so tov. Ivan Pucelj, dr. Albert Kramer, Iv. Prekoršek in Milan Mravlje.

V Banja luki se je vršila konferenca JNS. Prisostvoval ji je nar. poslanec dr. Srpkov Vukanić.

Dr. Maček v Beogradu

Zagrebski listi poročajo, da bo dr. Maček obiskal voditelje beograjske združene opozicije začetkom maja. Prvotno je bilo rečeno, da bo prišel dr. Maček v Beograd začetkom aprila. To pa se ni zgodilo, temveč je bila ta čas sklicana konferenca delovnega odbora zagrebske in beograjske združene opozicije. Zagrebsko opozicijo sta zastopala dr. Juraj Šutej in Večeslav Vilder. Časopisje poroča, da je konferenca razpravljala o bodočih volitvah v narodno skupščino in v tej zvezi vprašanje skupnega nastopa celokupne opozicije.

Konferenca kmetijskih zbornic

O priliki mednarodne razstave je bila v Novi Sad sklicana tudi konferenca kmetijskih zbornic. Ljubljansko sta zastopala Ivan Strein in dr. Jože Lavrič. Obravnavali so v glavnem organizacijska vprašanja.

Koliko dolgujemo

Kakor menda nobena, tako tudi naša država ni brez dolga. Po podatkih oddelka za državne dolge in kredite je znašala vsota naših notranjih posojil dne 1. aprila 1937 5.625.921.400 dinarjev in se je v teku proračunskega leta 1937./1938. povečala z izdajo nekaterih agrarnih obligacij in obveznic za javna dela za dinarjev 685.165.000, z amortizacijo pa se je zmanjšala za 117.970.700 dinarjev in je tako znašal konsolidiran notranji državni dolg 6.193.296.400 dinarjev.

Pravilnik o kontroli semen za izvoz

Trgovinski minister je predpisal v soglasju z ministrom za kmetijstvo pravilnik o kontroli semen za izvoz, ki stopi v veljavo tri mesece po objavi pravilnika v »Službenih novinah«.

Izvoznik semen in trav mora prijaviti pristojni kmetijski kontroli in ogledni postaji količino, ki jo namerava izvoziti ter pri tem navesti vrsto semena, izvor in leto proizvodnje. Strokovni organi vzamejo nato v navzočnosti izvoznika ali njegovega zastopnika dva enaka vzorca v količini najmanj 10 g, ki jih dajo v posebne pakete in zapečatijo s pečatom postaje. En vzorec se uporabi za ugotovitev čistoče ter se ugotovljeni odstotek tujih primesi zapiše v certifikat, drugi izvod pa se shrani pri postaji. Na ev. zahtevo izvoznika se vzame tudi tretji vzorec za njegovo uporabo. Po izvršenem pregledu vzorcev pritisne strokovni organ na vse kuverte semena, v katerih se to izvozi, potrdilo in plombo postaje.

Certifikat mora biti spisan v našem, angleškem, francoskem ali nemškem jeziku ter mora poleg formalnih podatkov imeti še naslednje: 1. kraj firme, ki je prijavila izvozno seme, 2. ime

vrste semena in številke zavojčkov dotičnega semena in njih bruto teža, 3. leto proizvodnje, izvor semena ko tudi kraj proizvodnje z opombo, da odgovarja za te podatke izvoznik, 4. od postaje ugotovljeno čistočo in kalivost, 5. opomba, da se identičen vzorec hrani na postaji zaradi ev. ekspertize. Ta certifikat velja 6 mesecev. Carinarnica ne sme dovoliti izvoza brez certifikata v države, za katere je ta kontrola obvezna. Za neresnične in netočne podatke se kaznuje izvoznik po §§ 6. in 7. zakona o kontroli agrarnih proizvodov, določenih za izvoz z globo do 50.000 dinarjev.

† Franja Tavčarjeva

Franja Tavčarjeva

Komaj nekaj tednov po svoji sedemdesetletnici je na veke zatisnila oči najbolj vidna, delavna, idealna in značilna predstavnica slovenskega ženstva, gospa Franja Tavčarjeva, častna dvorna dama, predsednica in delavna odbornica številnih narodnih, socialnih in kulturnih društev in ustanov.

Pokojnica se je rodila kot edina hčerka uglednega ljubljanskega meščana Gustava Košene in ji je komaj dva meseca stari smrt ugrabila mater. Tri leta kasneje ji je bela žena vzela tudi očeta in tako je Franica žela v najnežnejši detinski dobi postala popolna sirota.

Vzgojili so jo sorodniki, pri neki narodni prireditvi pa se je mlada Franja seznanila s pisateljem Ivanom Tavčarjem, čegar spise je že poprej rada čitala, čeprav pisatelja osebno ni poznala. Leta 1887. se je pisatelj in odvetnik, poznejši slovenski politik dr. Ivan Tavčar poročil s tedaj 19letno Franjo Košeninovo.

Odslej je šla življenjska pot gospe Franje stalno navzgor. Ne le, da je bila svojim peterim otrokom, vzorna in ljubeča mati, možu pa zvesta žena in čuteča življenjska tovarišica, gospa Franja je postala tudi središče in vzor slovenske žene v najlepšem pomenu besede. Njen dom je zgodaj postal zbirališče najpomembnejših slovenskih kulturnih delavcev. Tako je mlada gospa zgodaj posegla v javno življenje, sodelovala pri raznih narodnih in kulturnih akcijah ter se udeleževala tudi na socialnem polju. Njen skladni značaj, njena široka razgledanost in njena v globini duše utemeljena neoporečnost, vse to je usposobilo gospo za tako vodilno mesto, ki ga je končno zavzela med Slovenkami, v slovenskem narodu, pa tudi v srcih vseh iskrenih Jugoslovanov.

Zgodaj je pokojna postala vneta Sokolica. Delovala je na narodnem polju v okviru Družbe sv. Cirila in Metoda, nepozabno pa ostane njeno delo zlasti v dnehi majniške deklaracije, ko je organizirala narodno ženstvo za zbiranje podpisov za deklaracijo. Temu delu se je posvetila s tako vnemo, požrtvovalnostjo in spretnostjo, da je lahko 23. marca 1918. leta izročila našim parlamentarnim predstavnikom 7 debelih knjig z 151.989 podpisi slovenskih žena in deklet za svobodno Jugoslavijo. Tako je znala ta plemenita žena vneta in ogreti srca za sveti ideal narodne svobode. To je veliko dejanje, ki ga narod ne bo pokojni nikdar pozabil. Ze zaradi njega samega bo živelo ime Franje Tavčarjeve, dokler bo v kakšnem srcu še tlela slovenska in jugoslovska zavest!

V svobodni domovini se je s toliko vnemo posvetila javnemu delu. Cela vrsta kulturnih in socialnih ženskih ustanov ostane trajna priča o veličini te izredne slovenske žene. Zato ni čudno, da se je za slovo zbrala v Ljubljani taka množica častilk in častilcev velike pokojnice, kakršne Ljubljana zlepa ne pomni. Od najvišjih predstavnikov državnih ter samoupravnih oblasti in neštevilnih društev do preproste žene in hvaležne študentke se je vse prišlo poklonit manom rajne na njeni zadnji zemeljski poti.

Ko se je pogrebni sprevod ustavil na Celovski cesti, kjer so krsto preložili v avtofurgon, da odpelje mrtvo na ljubljeno Visoko, kjer je toliko let plodno delovala in snovala živa, so se orosile oči. Vsa srca je prevečala želja, naj bi bil pokojni sladak večni sen, njen duh pa naj oplaja duše bodočih pokolenj, da bodo vredna velike duhovne dediščine Franje Tavčarjeve!

Oprostitev taks za gospodarske zadruge

Z odlokom finančnega ministra so gospodarske zadruge, ki so prilagodile svoja pravila zakonu o gospodarskih združenjih, oproščene plačevanja taks: 1. za vse svoje prijave za vpis v združni register, 2. za vsa potrdila podpisov upravnega odbora, 3. za potrdila prepisa pravil, 4. za objavo v Službenih novinah, da je zadruga vpisana v register, 5. za potrjevanje podpisov na izjavi za pristop v zadrugo, 6. za vpis združnikov v sodni spisek, 7. za potrdilo spremembe pravil, za vpis teh sprememb v združni register in objavo v Službenih novinah, 8. za potrdilo sodišča, da so osebe, ki so v njem navedene kot člani upravnega odbora, vpisane v združni register, 9. za prijavo spremembe v sestavi upravnega odbora zaradi uvedbe v združni register, 10. za vpis sodnih odlokov o razveljavljenju skupščinskih odlokov v združni register in objav o tem, 11. za prijavo sodišču o uvedbi v združni register, če kak član odstopi ali če umre, ali pa če je bil izključen, 12. za izjave združnikov, kdaj je kdo prenehal biti član ali kdaj je bil vpisan v združni register, 13. za izplačila združnikov, 14. za prenos vplačil od enega združnika na drugega, 15. za prijavo sodišču, da je in kdaj je zadruga prenehala obstojati in za objavo tega v Službenih novinah ter za obvestilo poverjenikom, 16. za prijavo upravnega odbora zaradi otvoritve stečaja, 17. za prijavo likvidatorjev sodišču od strani nadzornega odbora in vpis tega v združni register, potrjevanje podpisov likvidatorjev in objavo imen likvidatorjev, 18. za potrdila podpisov od strani državnih oblasti, 19. za vse prijave državnim oblastem in provizije zadrug in zvez, 20. za potrdila o obligacijah državnih združnikov, če jemljejo denar na posodo pri svojih združenjih, 21. za prijavo letnih bilanc in računov državnim oblastem in za njihovo objavo v Službenih novinah, 22. za tekoče račune združnih zvez in zadrug, ki jih imajo pri Poštni hranilnici in Državni hipotekarni banki, 23. za prošnje, poslane državnim oblastem zaradi intervencije za revzijo.

Kaj se godi po svetu

V Franciji

je senat odklonil finančna pooblastila Blumovi vladi ljudske fronte in s tem povzročil padeč vlade. Novo vlado je sestavil bivši vojni minister Daladier, podpredsednik vlade pa je Chautemps. Nova vlada je sestavljena iz zastopnikov raznih strank brez ljudske fronte, prerokujejo pa ji kaj različno usodo. Splošno pa soglašajo mnenja v tem, da ta vlada ne pomeni trajne rešitvi francoske krize.

Nekatera poročila zatrjujejo, da so se v Parizu pred kratkim mudili zastopniki raznih angleških finančnikov, ki so francoskim odgovornim činiteljem ponudili ogromen kredit 50 milijard frankov, s katerim bi Franciji vsekakor uspelo rešiti se finančnih težav in urediti eno svojih najbolj aktualnih gospodarsko-političnih vprašanj. To posojilo bi se po omenjenih informacijah amortiziralo šele v 60 letih. Angleži pa bi bili pripravljene zbrati zanj potrebna sredstva šele pod pogojem, če dobi Francija stabilno vlado.

Za Nemčijo

je pomenila zadnja nedelja zgodovinski dogodek. V Avstriji je bilo izvedeno glasovanje o priključitvi k Nemčiji. Glasovalno pravico je imelo 4.352.088 ljudi; od teh je glasovalo z »da« 4.322.266 oseb ali 99,75 odstotka, z »ne« 11.193 ali 0,20 odstotka, medtem ko je bilo 5.696 ali 0,05 odstotka glasov neveljavnih. Hkratu so se izvršile v vsej Veliki Nemčiji volitve v državni zbor. Pri tem je bilo v celoti za Hitlerja oddanih 99,08 odstotka, proti pa 0,91 odstotka glasov. Tako so te volitve in glasovanje dale Hitlerju skoraj 100odstotno zaupnico.

Hitlerjeva zahvala

Ponoči po volitvah se je Hitler v kratkem nagovoru po radiu zahvalil volilcem.

Med drugim je dejal: »Mnogo sem pričakoval od svoje domovine. Toda izid tega glasovanja v celem rajhu presega vsa moja pričakovanja. Zelo sem srečen, da je nemška Avstrija na

Novi predsednik vlade v Egiptu, Mohamed Mahmud paša, ki je pri zadnjih volitvah porazil vafdiste.

ta način pokazala svoje pravo razpoloženje in mi izkazala tako zaupanje. Ves nemški narod je potrdil zedinjenje Avstrije z rajhom in s tem tudi vse moje dosedanje delo. To je zame najponosnejši trenutek vsega mojega življenja. Vsemu nemškemu narodu, prav posebno pa še moji ožji domovini, izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo.

V Španiji

se je ofenziva Francovih čet, ki so zadnje dni s silovito udarnostjo skušale prodreti do morja, ustavila. Po vladnih poročilih se je rdečim pri Tortorosi posrečilo pognati Francove čete celo nazaj v hribe ter tako neposredno rešiti zveze med Katalonijo in osrednjimi španskimi pokrajinami. Republikanci so bili v zadnjih dneh močno ojačeni in so cesto ter železniško progo, ki vodi iz Barcelone proti Valenciji, povsem osvobodili sovražnega pritiska. Sedaj nadlegujejo republikanske transporte na cesti le še Francova letala, ki pa ponoči niso nevarna, tako da se promet vsaj v ponočnih urah mirno in naglo razvija.

Tudi pri Morelli je republikancem uspelo ustavit; vojsko generala Arande in ji odvzeti celo nekaj važnih postojank, tako da se bo morala z vso skrbnostjo pripraviti za morebiten nov sunek, ki ga pa bodo republikanci bržkone vzdržali, ker se sedaj na svoji prvi črti z vso naglico pripravljajo na odločilno obrambo.

Ta preokret na fronti v dolini Ebra je izzval v vsej republikanski Španiji in tudi v Barceloni, ki je bila zadnje dni še najbolj demoralizirana, silno navdušenje. Republikanci se sedaj pripravljajo, da bi Francove čete pregnali tudi iz doline Trempa, v kateri so glavne katalonske elektrarne, ki so jih zasedle, zaradi česar so Barcelona in nekatere elektrificirane železniške

Adolf Hitler

proge ostale brez toka, kar je povzročilo precejšen zastop tudi v katalonski vojni industriji in prometu. Obenem je ta dolina za republikance velikega pomena tudi zaradi tega, ker bi nacionalisti iz nje lahko vzdolž vznožja Pirenejev prodri do Sredozemskega morja in tako ločili Katalonijo od Francije.

Na češkoslovaškem

še ni prišlo do sporazuma med vlado in Henleinovo stranko sudetskih Nemcev. Nedavno so henleinovci med zasedanjem demonstrativno zapustili parlament.

Vlada dr. Milana Hodža skuša na dostojen in demokratičen način premagati vse notranje težave in ublažiti trenja tako, da bi bilo omogočeno mirno sožitje vsem državljanom in tako zagotovljen napredek republike. V kratkem bo vlada izdelala manjšinski statut, ki bo obsegal vse že izdane in tudi nove manjšinske določbe.

Na Poljskem

je vlada sklenila, odvzeti poljskim državljanom državljanstvo v tehle primerih: 1. ako živi poljski državljan pet let v tujini, ne da bi bil v tem času ohranil stik z domovino; 2. ako se ne odzove povabilu poljskih oblasti za zglasitev na sodiščih ali pri upravnih oblastih (torej tudi v primeru navadnega davčnega povabila); 3. ako deluje v inozemstvu na škodo poljske republike.

Po vsej priliki je ukrep z vso svojo ostrino v prvi vrsti naperjen proti poljskim političnim emigrantom.

V Egiptu

so bili pri zadnjih volitvah vafdisti pod vodstvom Nahas paše nepričakovano poraženi. Zmagal je Mahmud paša, in bo skušal urediti vsa

Mehiški predsednik Cardenas je v zadnjem času izdal ostre odloke za nacionalizacijo mehiške petrolejske industrije, kar mu je doma naklonilo veliko priljubljenost, med tujimi kapitalisti pa seveda mnogo sovražnikov.

vprašanja, ki jih je že v volilnem boju proglašal za svoj program. Splošno sodijo, da zmaguje tudi v Egiptu struja, ki hoče izvesti vso ureditev notranje političnega življenja po vzgledu nekaterih evropskih avtoritarnih držav.

Na Daljnem vzhodu

so se začele uresničevati napovedi tistih, ki so slutili japonski poraz. Vojna sreča, ki je bila dolgo naklonjena Japoncem, se je sedaj nasmehnila Kitajcem. Japonski vojski, ki šteje 250.000 mož v trikotu med Tajerčuangom, Hančuangom in Linčengom, se godi čim dalje slabše. Po porazu pri Tajerčuangu se je pričela v precejšnjem neredu umikati proti severu, kjer pa so ji zastavili pot nešteti oddelki kitajskih četnikov. Kitajski obroč okrog nje se vedno bolj zožuje.

Del te vojske so na begu proti Jihsienu včeraj popoldne nenadoma napadli četniški oddelki in motorizirane skupine redne kitajske vojske ter ga docela porazili. V kratki bitki je bilo ubitih okrog 3000 Japoncev, le nekaj sto jih je bilo ujetih. Kitajci so Japoncem odvzeli bogat plen.

Osrednji oddelki japonske vojske, ki se še najbolj v redu umikajo, so včeraj naleteli na nepričakovane velike ovire. Kitajski četniki so razdejali železniško progo od Hančunga do Linčenga in tako uničili Japoncem poslednjo pot, po kateri bi se lahko še umaknili iz kitajskih klešč. Do noči je kitajska redna vojska prodrla že pred Saočuang, v katerem so se večji oddelki Japoncev utrdili. Davi so se okrog teh mest razvili srditi boji. Do poldneva središče mesta še ni padlo, pač pa je Kitajcem, ki so tam v silni premoči, uspelo v nekaj urah zavzeti vsa predmestja.

Poveljstvo nad vojsko na mejah Šantunga je pred dnevi prevzel maršal Cangkajšek sam.

V Sihčovu so Kitajci izvojevali novo zmago nad Japonci. Ze v jutranjih urah so se razvili hudi boji za mesto Saočuang, ki so se popoldne končali s popolnim japonskim porazom. Kitajci so tam zaplenili mnogo tankov, uničili 4 kolone bencinskih cistern, sestrelili več japonskih letal, zaplenili več sto strojne in drugega orožja.

Vesele in blagoslovljene velikonočne praznike vsem našim čitateljem in poslovnim prijateljem

želita

uredništvo in uprava

Zvonovi zvone

Spet pojo velikonočni zvonovi. V sto in sto tisoč srcih se utrinja misel o vstajenju, misel in vera, da bosta premagana zlo in krivica, da je premagana celo sama smrt.

Sredi prebujajoče se prirode je ta praznik toliko lepši in veličastnejši. Okovi ledene zime so se raztopili, povsod drami toplota novo življenje. Trate zelene, polja so kakor preproge, po katerih tke moč sončne svetlobe in toplote vsak dan nova življenjska čuda.

In človek sam, vedno zvest otrok prirode, začuti olajšanje in prerojenje. Zimska mrkost mineva. Z novim delom se dramijo nove nade. Z ljubečim pogledom boža kmet zemljo, ki mu bo odprla svoje zakladnice. Smrt je premagana. Kamor se ozre oko, povsod klije iz zemlje mlado življenje. Tu ga oznanjuje nežno zelenje, tam ljubeč cvet, vmes pa gostotenje krifatih pevecov, ki hite pripravljat gnezda in zavetje mlademu rodu.

V vse to prerojenje pojo zvonovi, trkajo na srca, kličejo in vabijo. Da bi se človek otresel vsaj za nekaj trenutkov prahu in skrbi, da bi dvignil srce in duha v tiste sinje višave, kjer vlada večna pravica, večna resnica in večno življenje. Zdi se kakor odpuščanje in pozabljenje vsega, kar je kdaj bilo mrkega in strašnega. Kakor pojoče zagotovilo, da se ne zgodi to nikoli več, nikoli več.

In vendar se ni mogoče iztegniti iz objema vsakdanjosti, iz klešč tiste strašne in krute resničnosti, ki je ne more razjasniti niti sinja vedrina pomladnega neba niti zvonjenje velikonočnih zvonov. Priroda je premagala zimo in je, po večnih zakonih spet privabila k nam pomlad, človek je ne more. Med najbolj ubrage zvoke o vstajenju rohne topovi, razglajo strajnice, tulijo bombe in granate, zmaguje smrt in slavi razdejanje svoje strašno zmago. Kar so gradili in ustvarjali vekovi, rušijo zdaj po različnih

bojiščih na zapadu in Daljnem vzhodu blazni trenutki. Kakor da je bilo 2000 let spoznanja o odrešenju, sam sen, zgolj utvara. Kakor da je vsa vera le privid, kakor da je kultura nežna meglica, ki jo prežene prvi vihar.

Komu pojo tam velikonočni zvonovi? Kdo bo sredi krvi in trpljenja, sredi razdejanja in smrti še videl tisto resilno luč, ki kaže pot navzgor?

Tako strašna so vprašanja, ki pretresajo svet, da se srce v nemi boli skrči ob njih in ne more najti odgovora. Zdi se kakor zločesto uresničenje starih prerokovanj, ob katerih so v tesnobni bojzani utripala srca naših dedov in pradedov. Svet se je postavil na glavo. Ideja ljubezni, pravice in skupnosti, ki naj ima svoj izvor v Bogu kot početku in smislu vsega življenja, se je umaknila načelu surove sile, peklenški zamisli medsebojnega uničevanja. In svet je ob tej strahoti brez moči, kakor uklet v blazne glasove, ki mu oznanjajo, da more samo sila prinesiti rešitev.

»Zakaj hrume narodi?« je nekoč pel psalmist, mi pa danes govorimo z Jeremijem: »Kaj sem ti storil ali s čim sem te razžalil? Odgovori mi!«

Da, tega odgovora pričakujejo ljudstva širrom vse Evrope! Ali je res življenje, delo in trpljenje sedanjega evropskega človeka potrebno samo zato, da se njegovo delo preliva v jekleno in strupeno moralno orodje, ki naj uniči cele rodove, ki naj obliče zemlje spremeni v grobnico?

Ne, to ne more in ne sme biti. Zvonovi nam pojo, dramijo srca, sonce drami in budi k vstajenju. Otresti prah, ki hoče z njim surova sila zasuti vse človeštvo, to je velika, sveta in nedolžljiva naloga današnjega človeka. Kakor božji sin ni maral pasti pred Satanom na kolena in ga moliti pa najsi mu je obljubljal vse zaklade sveta, tako tudi mi ne bomo padli pred peklom sile, ki danes svet peha v svoj blazni vrtilinec.

Apagaj, Satanas! Poberi se, Satan! Mi hočemo svojo veliko nedeljo v božji veličini, kakor se nam razodeva jutro za jutrom, dan za dnem v lepoti naših polj, gozdov in trat! Hočemo biti króna stvarstva, ne pa njegove zveri.

Zato poslušamo zvonove, odpiramo srca klicu življenja in jih zapiramo pred rohnjenjem razdejanja. Nič nas ne premoti: Vstajenje je, mi verujemo vanj in pojdemo k njemu!

NAŠE VSTAJENJE

Pribiti s Tabo smo bili na križ, Gospod, in kri nam tekla je iz mnogih ran, gorje nam zatemnilo je življenja dan, da nismo vedeli ne kam ne kod.

In kakor Ti izpili kelih smo do dna, ko Gubca nam je kronala drhal, in v bolečinah smo, ponižani do tal, trpeli grozo divjega pekla.

Kako strašna je bila Golgota za nas! Na vse strani le votli klic grobov, v verigah suženjstva je hiral rodni krov: ponižana, prodana naša vas...

Predolg, grozotno strašen bil je naš Pasijon! Navzdol, navzgor, navzkriž in še počez v telo nam rabelj je zarezal rez, da bi nam končno smrt oznanil zvon.

A kakor Ti si v mukah gledal raj, tako mi v morju groze in krvi verjeli smo trpini v zarjo tistih dni, ko bo zatrt krivice črni zmaj.

Glej, Ti si vstal iz groba tretji dan! Če danes kje še pne se črna noč, oznani naj Tvoj zvon, glasno pojoč, da tudi kmetu zažari — vstajenja dan.

Piruh

»Bo kaj pirhov, Lovrač, bo?«

Bajtar Lovrač ve, da vprašanje ni namenjeno njemu, ampak njegovi Minki, osemnajstletnemu dekletu, ki ji niti težko delo niti pomankanje ne moreta do živlega. Pod težo kostanjevih las je malce zagoreli obraz kakor izklesan iz kamna. Res da so lica malce preostro rezana, toda oči pod visokim čelom gore kot dve večni lučki in Motnikovemu Tinaetu se zdi, da bi ne bilo več sonca na nebu brez teh dveh živih ognjev.

Minka se na fantovo vprašanje samo nasmehne, oče Lovrač pa se popraska po malo osivelem temenu, češ:

»Tako ti povem, Tine, da še ne pomnim kaj takega. Delaš, pa delo ne velja nič; prigraraš in pristradaš kak dinar, toda vse je brez teka. Kakor zakleto, ti pravim. Preden se človek reši ene skrbi, ga že tri druge tišče za vrat!«

»Kaj vas je pa danes tako razhudilo, oče?« skuša obrniti Tine na vedrejšo plat. »Saj imamo vendar vreme, kakor da mu sami ukazujemo in sonce sije ko sredi maja.«

»Sije že, komur sije!« pokima bajtar in lokavo pogleda fanta: »Nemara si ti tako srečen, da si se mu prikupil, zase vem, da sem med zavrženimi.«

Mož se nasloni na košato jablano in prekriža roke nad pasom. Počasi roma njegov po-

gled po malém vrtu in po zaplati travnika, ki ga Lovrač imenuje svojo last. Dve njivici sta kakor dve igrački.

»Vidiš, na tej krpi zemlje naj živim! Kako? S čim? Če ležeš in se v spanju malo pretegneš in prevališ, že nisi več na svojem. In kakor se upiraš in upaš, butneš z glavo ob zid. Toliko let sem upal in čakal. Došli je še zemlje na svetu, ki čaka skrbnih in delovnih rok. Saj nisem učen, da bi znal to povedati, čutim pa vendar, da ni prav. Ni prav, ti pravim, da ima kdo, ki mu je zemlja deveta briga in ni prav za prav še nikoli okusil niti sladkosti niti bridkosti resničnega dela, toliko zemlje, da je vse niti ne pozna, drugi pa, ki bi rad delal od zore do trde noči, nima niti poštene lehel! Kdo, ti pravim, Tine, kdo je ustvaril to pravico? Od Boga vendar ne more biti. Od ljudi, od poštenih ljudi tudi ne. Ne more biti, pravim, ker bi Bog sicer ne bil pravičen in ljudje ne pošteni.«

»Oh, že spet modrujete, oče!« je Minki neredno. Rada bi se s Tinetom pomenila kaj bolj vedrega, toda oče Lovrač ne odneha.

»Kaj ti veš, otrok, kako se suče svet!« jo z mrkim pogledom pokara oče. »Kadar je na plečih toliko teže, do pokajo in se razklepajo kosti, takrat se človeku šele zasveti, kako je z njim!«

Nato pripoveduje, kako je upal, da bo dobil nekaj veleposedniške zemlje, a je vse skupaj ostalo samo prazen sen.

»Vidiš, Tine, jaz sem tak: Če vidim da je trava zelena, bom rekel — zelena je, pa če

moram tudi pri tej priči umreti zavoljo tega! Ne morem pa ne morem reči, da je bela ali črna ali ne vem kakšna, dokler vidim in sem prepričan, da je zelena. In tega danes ljudje nočejo in ne marajo. Nič naj ti ne bo mar resnica; pričuj, kakor je ukazano, potem kaj veljaš, magari če se ti srce zavoljo ponižanja od sramu krči v prsih! Jaz tega ne morem in nočem. Bajtar sem in siromak, ali da bi dušo prodal za grizljaj kruha, nak, tega pa nikoli! Ni take cene, da bi zaradi nje govoril drugače kakor mislim! Zato vem, da bom ostal siromak, dokler bom živ.«

Tine pozornó posluša Lovrača, in mu pritrjuje, bolj s srcem kakor z besede. Tudi on je bajtarski sin in pozna vso težo takega življenja. Po srečnem naključju se je izučil rokodelstva — boter je bil ključavničar in ga je sprejel v svojo delavnico. Potem je prišel Tine v tovarno in je zdaj v primeri z drugimi bajtarskimi cel gospod. Sicer vedno še kaj pomaga domov, vendar si je že tudi nekaj prihranil in začelja polagoma misliti na lastno gnezdo. Proti tretjemu križu gre, človek se naveliča samevanja in potikanja. In Tine misli na Minko, Lovračevo mlajšo, ne tako za kratek čas, ampak resno, da bi mu bila družica za življenje. In ko posluša očeta, skrivaj ogleduje deklet. Iz take trde šole bo dobra žena, pametna. Dokler se je z dekletji šalil, mu ni nikoli zmanjkovalo besedi, zdaj pa, ko misli pametno, mu je jezik čisto odrekel pokorščino. Sicer čuti, da počiva dekletov pogled na njem, vendar mu ne gre prava beseda z jezika. Vse

Mladina na vasi

Vstajenje

V znamenju vstajenja Odrešenikovega bodo zapeli velikonočni zvonovi in procesije se bodo vile po belih cestah, bandera bodo plapolala in iz mnogih ust se bo slišalo petje vesele Aleluje, prijatelji si bodo stiskali roke in želeli srečne praznike, sovražniki se bodo sporazumevali. Vsi prav vsi bodo z mislijo na vstajenje Gospodovo olajšani vsaj za en dan — za nekaj ur —.

Po črnih dolgih dneh trpljenja Kristusovega, po mučeniški smrti je nastopilo tudi prebujenje, vstajanja — veseli dan —.

Ko bo oče, gospodar, na veliko nedeljo po svečani procesiji rezal kolač in bo mati delila blagoslovljena jedila, nastopi zopet skrb: Ali bo za vse dovolj? Ali bomo tudi drugo leto lahko jedli blagoslov?

Samo pravo kmetsko srce čuti bol, kako boli, če ni tako kot je včasih bilo.

Nastopili so časi, ko ni mogel gospodar kupiti ne družini ne sebi nove obleke, tudi klobuka in rute ne za praznik — Vstajenja. Nekdaj je bila navada, da je vsakdo imel vsaj nekaj novega na ta dan. Prva leta se to ni opazilo,

Trdoživost kmetske mladine

Po dolgoletnih borbah in vztrajnem prosvetnem delu, ki ga vrši na naši vasi mladina, organizirana v svojih Društvih kmetskih fantov in deklet, smo končno uspeli, da so utihnili in prenehali z brezplodnim podcenjevanjem naši nasprotniki. S svojim vzglednim delovanjem smo prekrižali vse račune tistim, ki ne priznavajo nobenega drugega kakor svojo puhlo veličino. Predvsem gre čast Zvezi kmetskih fantov in deklet, ki je s svojo jekleno voljo vztrajala v vseh viharjih in s tem dokazala nezlomljivo moč, katera izvira prav iz narave same.

Vse proglašanje, da je naša organizacija protivrska, ni zaleglo. Saj je bilo zlonamerno in brez vsake osnove. Naša mladina je verna in njihova organizacija in članstvo vero tudi spoštuje. Težje pa spoštuje poedince, ki jo žalijo in sramotijo. Verujemo v božjo pravičnost, s katero bodo sojeni vsi, ki delajo krivice, mesto, da bi sejali ljubezen.

Veseli smo naše kmetske mladine, katere

sedaj pa že kriči obleka, klobuk, ruta; Zamenjaj me, star sem, oguljen sem! Trden kmet ne more, njegov ponos je užaljen, kaj šele mali in sebajači! In če si kupi, ga stane — stane; ali Dimka ali Plavka ali obe gresta, če sta prestali prvi napad bobna.

Crni so dnevi, črni dnevi za vse delavno ljudstvo, obupni za kmeta... Vse ga tišči, vse žuli in klie: Daj... daj! — ga spremlja na potih.

Vendar optimizem in trdna volja ne obupata. Bolje bo, mora biti, in če vse vrag vzame, bo bolje — tudi za kmeta in delavno ljudstvo mora nastopiti boljši čas, tudi on bo postavil prej ali slej praznik vstajenja — Vstajenje kmeta. Samo kdaj — kdaj?

Mi, kmetska mladina, smo trdno uverjeni, da naš čas prihaja, da se naše vstajenje približuje. Trdno verujemo in smo prepričani, da tudi za nas napoči srečni dan, ko se bo fistim, ki danes še ne verujejo, ne morejo ali nočejo verjeti, odprle oči in si bomo na dan obletnice Kristovega vstajenja segli v roko, se združili v enem domu za skupno mizo in slavili tudi svoje Vstajenje — Vstajenje kmetovo!

ne ovira prav ničesar in koraka zmagoslavno po začrtani poti. Ustanavljajo se nova društva, večja se armada našega gibanja z dneva v dan.

Preteklo nedeljo 10. aprila t. l. se je ustanovilo novo Društvo kmetskih fantov in deklet v Pirničah, tik znané Smarne gore. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo poleg 42 mladih fantov in deklet tudi več zastopnikov organizacij in sicer predsednik Zveze tov. Ivah Kronovšek in predsednik Okrožja tov. Rado Sušteršič. Občni zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora tov. Alojzij Burgar iz Zavrha, ki je v kratkem nagovoru pozdravil vse navzoče in obrazložil važnost organizacije ter ugotovil, da je navzočih 42 fantov in deklet. Po poročilih in sprejetju pravil je povzel besedo predsednik Zveze tov. Kronovšek, ki je v nad enournim govoru pojasnil potrebo in važnost kmetsko-mladinskih organizacij. Pri volitvah je bil iz-

voljen za predsednika tov. Alojzij Burgar, za podpredsednika tov. Miha Burgar, za tajnika tov. Zdravko Zavrtnik, za blagajnika tov. Filip Jenko in drugi.

Občni zbor je pokazal neustrašeno borbenost fantov in deklet, ki bodo s svojo organizacijo dvignili našo vas prosvetno in kulturno v vseh ozirih!

Proslava Matije Gubca

Naš kmetski stan ima tudi svoje znamenite obletnice, katere bi moral poznati sleherni kmetski človek in se iz njih navzeti odporne moči, katero toliko rabi v vsakdanjem življenju.

Posebno je za nas važna letnica 1573, ker je bil takrat na zverinski način umorjen prvi veliki borec Matija Gubec, ki se je dvignil in potegnil za pravice in svobodo tlačanov.

Od takrat je preteklo 365 let ko je objela smrt kmetskega kralja Matija Gubca. Zato bo v njegov spomin prirejena v Vogljah pri Kranju v nedeljo 24. aprila t. l. spominska proslava s peštrim sporedom. Na programu je tudi kmetska drama v 5 dejanjih »Tlačani«. Na proslavo vabimo vsa okoliška društva in vse prijatelje današnjih tlačanov. Za društva šmarnogorskega okrožja pa je udeležba dolžnost! Prireditelj se vrši v prostorih Franc Molja v Vogljah s pričetkom ob 3. uri popoldne. Naj ne bo somišljenika v celi okolici, ki bi se proslave ne udeležili!

Vojnik

Knjižničar društva kmetskih fantov in deklet Vojnik sporoča, da si je knjižnico napolnil z dobrimi knjigami, ki so poučne, znanstvene in zabavne vsebine. — Knjižnica je odprta vsako nedeljo v društveni sobi in to po zgodnji in deseti maši. — Vabi se članstvo, kakor tudi drugo občinstvo, da seže po knjigah.

Gubčeva proslava. Okrožni odbor društva KFD Vojnik je v nedeljo 27. marca t. l. praznil 365 obletnico mučeniške smrti Matije Gubca. Velika društvena soba in predsoba je bila po članih in nečlanih do zadnjega kotička napolnjena. Predaval je o kmetskih uporih in smrti prvega borca za kmetske pravice delegat okrožnega odbora Vojnik. Proslave so se udeležila vsa društva kakor: Nova cerkev, Frankolovo, Ljubečna, Trnovlje, Skofja vas in Vojnik.

Sporočamo vsem delegatom društev, ki spadajo pod okrožje DKFID Vojnik, da bo dne

bolj pozorno mora poslušati Lovrača. Da, svet je res tak. Ne pusti človeku hrbtenice. Upogni se in bodi jegulja, če hočeš živeti. Ej, tudi na svoji koži je Tine to že dostikrat občutil. Da, na bajti, na zemlji, če je je še tako malo, bi vzdržal tudi on, tako pa, brez zemlje, človek nima opore.

V takih mislih čuti Tine vedno več spoštovanja do Lovrača. Skoraj si ne upa povedati, po kaj je prav za prav prišel. Samo tu in tam se ozre na Minko, kakor češ: »Pomagaj mi no, dekle, ko vidiš, kako mi je vzelo besedo.«

Medtem se oglasi Lovrač:

»Naj le imajo tisto krpo zemlje, za grob jo bom imel tudi brez nje dovolj. Sicer pa upam, da se pri nas kmalu obrne. Franca je v mestu v dobri službi. Tam pred božičem je pisala, da si bo kmalu prihranila lepe denarje, če pojde vse po sreči. Služi pri velikih gospodi. Seve, takim ni nič za denar, ko ga jim vedno preostaja. No, se le še najdejo ljudje, ki vedo delo ceniti in tudi plačati. Veš, pridna pa je naša Franca, da ji zlepa ne najdeš enake. Nič ne rečem, saj tudi Minka ni kar tako, ali Franci kmalu katera ni kos.«

»Ali nič ne misli na možitev?« bi Tine rad speljal besedo na svoj tir.

»Saj se ji ne muči. Kaj se bo možila z gošimi rokami! Pravi, da bi rada najprej dom postavila na trdno, se ogreva Lovrač. »Pametno dekle! Če pošlje denar domov, poplačamo in zamašimo luknje, kar jih je, pa še za zemljo nemara kaj ostane. Viš, potlej grem in kupim.

Tako, porečem, gospodje, kar povejte, po čem je Joh! Ej, veš, če človek lahko pride takole in malo počinglja, so vsa vrata namazana. Nikjer nič ne škriplje, ko odpiraš, in povsod te pozdravi prijazen nasmeh.«

»Kam pa mislite potlej z Minko?« poprijemlje Tine.

»Hm, saj je lahko doma,« se odkašlja bajtar. »Čeprav Franca pride in če se tudi kaj presuče, za pridne roke bo dovolj kraja in kruha, ali ne?« se obrne oče proti hčeri, ki zardela poveša oči.

»Za dva gospodarja ni prostora pri nas, za dve gospodinji pa še manj — se kakor v zadregi nasmehne dekle. »Če pride Franca z denarjem, bo bajta še zanjo premajhna, ne pa, da bi vrhu tega še jaz delala nadlego. Saj je svet velik —«

Očetu ni po volji, vendar samo molče naguba čelo in se zagleda po vrtu. Medtem kuje Tine:

»Kaj sem hotel reči, oče Lovrač. Hm, včasih človek res dobro zasluži. Tudi meni ni v tovarni nobene sile, le samevanja se človeka naveliča.«

Minka še bolj zardi in odhiti v bajto, Lovrač pa z nasmehkom:

»No, za družčino pa menda ni stiske pri takem fantu.«

»Saj zato sem prišel.«

Lovrač ga vprašujoče pogleda.

»Zastran Minke mislim, oče Lovrač.«

Bajtar je iznenaden.

»A tako?! Zato je bila zdajle tako vščeneča. Presneto, kako sta se to tibo zmenila. No, seveda, če misliš, da sta drug za drugega, Bog vama daj srečo! Samo po Franco bom moral pisati. Sam ne morem vsemu kaj.«

Fant seže bajtarju v roko in nekaj zajeclja, nakar odhiti v bajto:

»Minka, sva že govorila z očetom! Slišiš?«

V mračni kuhinji jo zaloti, ko tibo ihti.

»Kaj si huda name?«

»Oh, kako le moreš tako vprašati?« se mu nasmehne skozi solze in skrije glavo na njegove prsi.

Zunaj se oglasi korak:

»Bog daj dobro, ljudje, veliko pihov in vesele praznike!«

Pismonoša Luka pristorklja v vežo, češ:

»Tako pa letam ta teden, da si bom še pete zbrusil. Ali imaš kaj, dekle, da si dušo privežem?«

Nato zagleda Tineta.

»Aha, si tudi ti prišel po pihove? Ej, vidiš, zate jih nimam nič, za Minko pa, ker je brhka dekle!«

Iš ji pomoli kup razglednic, vmes pa pismo, ki ga dekle takoj spozna.

»Franca piše,« pravi Tinetu, ko Luka odide. Nato bereta. Minki omahne roka in v oči ji silijo solze.

»Se mi je kar zdelo,« drhti njen glas. »Uboži oče, kaj bo počel!«

Tine skomigne z ramenj.

18. t. m., to je na velikonočni ponedeljek, prva redna seja okrožnega odbora Vojnik v društveni sobi. Razpored: delovni načrt in proračun.

Dopisi

Št. Janž na Dolenjskem

Na vseh poljih gospodarstva, posebno pa v industrijskih krajih se rade pojavljajo stavke. Toda mogoče mi v stavkah zopet prednjačimo za eno novo. Namreč stavka pri petju v cerkvi.

Naši Bogu dopadljivi cerkveni pevci in pevke so sklenili stavkati. Res, rečeno storjeno. Že nekaj nedelj pri eni sv. maši ni bilo petja. Vprašamo tudi, zakaj se v proračunu občine nahaja postavka za organista, če nimamo cerkvenega petja?

In še novica, kako je mogoče priti do raznih koncesij in obrti? Kaj bi na to rekli?

Pri nas je prepričanje, da potom politike. Pravijo, če hočeš dobiti obrt, moraš biti član te in te stranke. Kandidat za obrt mora imeti strankino legitimacijo, pa bo uspeh siguren.

Prepričani smo, da bodo končno govorili še drugi, da bo tehtnica še kje drugje in naša vaška politika in strankarska zagrizenost ne bosta zadostovali. Marsikateri si pa misli: »Bomo probali, mogoče pa le kaj dobimo. Pojdimo po vetru, ne pa proti njemu.«

Govori in šušlja se veliko o demonstraciji proti neki osebi pri nas. Čudno, da so proti njej tisti, kateri se le preradi kažejo pobožne. Ne bomo se potegovali za nikogar, vendar bi bilo dobro, če bi vsak pred svojim pragom z veliko brezovo metlo pometel, potem šele drugje. Pri nas ravno tisti hočejo pometati, katerim se maslo ceči že v glave, pa ne bo dolgo, ko ga bodo morali očistiti.

Prijatelji! Vidite, tudi pri nas se dela strogo po naukih: širi se samo ljubezen, pomaga se na vse strani. Seyeda so tudi take stvari in nevšečnosti, ki jih bo šele čas rešil. Le tako naprej in — zveličanje pride...

Jg pri Ljubljani

Kaj zgodaj se je tudi pri nas začela letos pomlad. Prvi posevki so že posejani in tudi krompir je že posajen.

Marsikoga zanima, kakšna bo letos letina.

»Kaj hočeš! Mesto je pač mesto. Vsaki se lahko primeri —«

In stopita pred hišo.

»Ali Franca kaj piše?« se ozre bajtar, a mu takoj zastane beseda, ko vidi hčerine objokane oči.

»Piše.«

»Kaj pa pravi?«

»Domov bi rada prišla.«

»No, kar pride naj. Saj sem že mislil, da bo treba pisati ponjo, če se mi ti res izneveriš,« skuša bajtar s šalo, Tine pa trpko:

»Piruh je dobila, oče Lovrač, pa nikar ji nič ne zamerite. Po svetu je pač težko. Vsaki se lahko primeri...«

Lovrač se opoteče, a ne reče nič. Kakor da se je sonce pogreznilo nekam v globino, se mu stemni pred očmi. Sanje umro. In kakor v zasmeh se oglasi od nekod otroški jok — — —

»Tako je,« pravi bajtar na belo nedeljo, ko gleda hčerino dete, ki mu z nedolžnimi očmi mežika, »revez je zmeraj česa deležen, samo tega ne nikoli, česar želi. Ej no — Sem mislil, da dobim zemljo, pa dobim človeka! Ti ubogi piruh mali, kdo ve, kaj te še čaka!«

Ko prečitate Kmeti list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani o duhu kmetkega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Dnevi so bili dosedaj po večini zelo lepi in sončni, noči pa precej mrzle, kar je zelo neugodno vplivalo na rastline. Trava kar ne more ozeleneti. Slana, ki je padla, je napravila precej škode in najbrže se bo poznala tudi na sadnem drevju.

Od Iga do Iške vasi se gradi nova cesta. Pričeli so z delom pretekli teden. Namen ima, da zveže banovinsko cesto s cesto, ki so jo pred leti zgradili na Krim. Važna bo za več vasi, velikega pomena pa bo tudi za tujski promet, ker bodo s tem ugodnejše zveze z Iškim Vintgarjem.

Tudi avtobusno zvezo bomo imeli boljšo, ker imamo nov krasen avtobus, ki je last avtobusnega podjetja Jožeta Kraljiča.

Važno vprašanje je elektrifikacija naših vasi. Ze kar škandal je: 11 km od Ljubljane, pa imamo še vedno petrolejke.

Prav pridno delajo pri nas novi vaški občinski možje in marljivo povišujejo doklade in razne takse; posebno se jezijo gostilničarji, ki ne bodo mogli prirediti nobene zabave več in točenje po policijski uri bo občutno kaznovano. Tako torej vidimo vse povsod prizadevanje za narodov blagor, le nobenega Čačkarja ni, ki bi znal to dovolj živo opisati. Toliko bolj živo pa seveda mi občutimo dobroto in smo jih veseli kakor — berač mraza.

Mlatič

Imejte usmiljenje

Jentelegantni »slovenovaseci«, v kolikor sploh še obstajajo — so lopnili pretečeni teden z loparjem po nar. poslancu advokatu dr. Dobovišku iz Podčetrka pri Kozjem s tako strašno silo, kakor je lopnil nekoč v starih časih po gospodi samo ovekovečeni Martin Krpan! Obsodba se glasi:

»Obsojamo politični korak poslanca dr. Doboviška, ki ga je bil storil iz osebnih razlogov, a ga je hotel izrabiti politično v našo škodo. Njegova oseba kot takšna ni zadela našega gibanja prav nič, kar služi v čast slovenskim kmetom in delavcem. Nasprotno: obžalujemo, da se ni že poprej izločil iz naših redkih vrst.«

Zapustil pa je pri slovenskem delovnem ljudstvu napačen vtis, kakor da bi bilo vse slovensko izobraženstvo takšno. Zato pozivamo svoje redke somišljenike, da so oprezni pri sprejemanju posameznih izobražencev, ki se priglašajo našemu težkemu gibanju. Mi moramo zmagovati s skupno mislijo, a ne s koristimi posameznikov.«

Jaz kot preprosta kmetka buča, smatram to mlatenje po dr. Dobovišku od strani slovenovaskih jentelegantov za napol pravilno — saj je že vsakomur v Sloveniji znano, da je dr. Dobovišek utrpel v prid državne kase težke stotisoče, česar bi ne žrtvoval noben kaputaš, ki trenutno greje svoj lonček pri ognju tega težkega gibanja. Na zdar!

Iz smetišča za smetišče

(V odgovor kranjskemu sobotarju.)

Mnogo je ljudi na svetu (vsaj prav bi bilo, če bi živelo dosti takih), ki mislijo s svojo glavo jasno in trezno vsak dan, v petek in svetek, brez ozira na letni čas in koledarski dan. Na žalost je pa tudi nekaj takih, ki se jim posveti bolj poredkoma, nekaterim celo le tu in tam kako soboto. Tedaj seveda te redke svetloba spoznanja oslepi, da ne vidijo in ne morejo presoditi, odkod je prišla, pa mislijo, da je njihova in da se svet suče okrog njih.

Ko mlatim po svetu, sem že nekaterikrat naletel na takega človeka. Ta ob nedeljah, drugi ob četrkih, tretji ob sobotah, vsak je po svoje brihten. Vsi skupaj pa seveda pozabljajo da sem v »Kmeti listu« tekom let svojega živ-

Vesela pisarija

Pueljeva knjiga je najvedrejši piruh, kar si jih morete izbrati. V »Veseli pisariji« je toliko vedrega humorja in zdrave, ostre satire, da vam bo knjiga ostala trajna tovarišica, ko se seznanite z njeno vsebino. Naročite jo sami, priporočite jo prijateljem in opozorite nanjo znance. — Brosiran izvod stane 20 din, vezan 28 din, s poštnino 150 din več. — Dobi se v vseh knjigarnah in v upravi našega lista v Kolodvorski ulici 7.

× V Karlovcu se je nedavno ustrelil lastnik veletrgovine z vinom in alkoholnimi pijačami »Zitalko« Geza Sommer. Zadnje dni je bil nekam potr. Njegov samomor je vzbudil v mestu veliko presenečenje. Zapustil ni nobenega poslovnega pisma. Vse kaže, da je šel v smrt zaradi težkih gmotnih razmer.

× Pri Novem mestu je ondan v Slatniškem gozdu izbruhnil silovit požar, ki je uničil velike gozdne predele. Bržkone je povzročil ogenj kdo iz neprevidnosti, ko je vrgel na tla gorečo vžigalico ali tlečo cigareto. Nekateri tudi sodijo, da so zažgali cigani, ker je isti dan gorel tudi velik del gozda v Gorjancih. Požar so komaj zatrli, škoda pa gre v več sto tisoč dinarjev.

Ijenja povedal že nekatero, ki jo zdrava kmetka pamet pogrunta brez posebnega tuhtanja. Tudi ne potrebuje kmet toliko barv kakor jih pozna mavrični svet žalostne slovenske politike, ki se preliva zdaj v črno, zdaj v rdečo, zdaj v modro (v Kranju bi rekli — plavo, čeprav po slovensko pomeni ta barva čisto kaj drugega kakor razumejo tedenski politiki).

Bog jim greh odpusti, niso pač ti strici še listali po letnikih »Kmetkega lista«, a še manj so brali po tajnah slovenskega kmetkega srca. Zato vsako pravo in nepravo modrost smatrajo za svojo iznajdbo in se tope v žaru tolikšnega občudovanja samega sebe, da čutijo potrebo, takoj lopniti z loparjem po vsakomur, kdor jih le od daleč pogleda.

Naj bodo brez skrbi! Kot pošten kmetki mlatič jim lahko pošteno in možato povem, da ne bom vihrl svojega cepa po njih sobotarskih glavah. Čemu bi tolkel po otrobih, ko na noben božji način ne izluščim žita iz njih? In kaj je to drugega kakor otrobi, če kdo trdi, da slovenski kmet ni — Slovenec?! Ne samo tistemu, ki ima pamet v glavi, ampak celo takemu, ki jo nosi v petah, mora biti jasno, da je vedno bil in bo mozeg in steber Slovencev — slovenski kmet. Ta je živel in delal prej, preden je kdo vedel za rojstvo papirnatih dni, pa bo živel in delal, ko od teh ne bo niti pepela več na slovenski njivi.

Seyeda, nekdo je mislil, da me je poščegetal tako rekoč pod popkom, ko mi je očital nekam čudne in tesne misli. Pravi, da je moja »ljubezen do tistih sil v Evropi, ki ogrožajo vse resnično kulturo in civilizacijo, tako očitna, da je ne more nihče — če ni slepec — prezreti.«

Naj bo sobotni modrijan potolažen. Kot pošten kmetki mlatič sem zmeraj trdno prepasan in me ne č-reže niti ječmenova resa, kaj šele papirnato stokanje! Da pa ne bo mogel nihče reči, kakšen zar-kan in zaguljen kmet sem (tako nekako bi rad zakašljal kdo kako soboto), naj pogleda, kaj se mu je zgodilo prav tisti dan, ko je mene peglal, da si lahko prerajta, da je proti sili, ki mu je prav ob bojevitem repku pristrigla peruti, tudi vsa njegova načelna borbena ostala — brez moči. Upam, da je v sobotnem razsvetljenju toliko brihten in slutil, da se kaj podobnega čisto lahko pripeti tudi osovraženemu »kmečkemu unitaristu in kmetkemu mlatiču«. Če pa toliko modrosti ne premore, potem ne morem pomagati, ako se bo nekoč kljub vsej sobotni modrosti in jezi znašel po lastnih besedah — na zgodovinskem smetišču.

Domači dogodki

× Na zadnjem svinjskem sejmu v Ptujju je bil položaj takle: Prignali so 155 svinj, 116 prascev, skupaj 271; prodano 141. Cene: prasci 6 do 12 tednov stari 80 do 120 din za komad, pršutarji 7-750, svinje debele 8-850, plemenske 6 do 725 din za kg žive teže.

× V Slovenji vasi pri Ptujju je nekdo posestniku Antonu Skazi iz zaklenjene kleti ukradel 200 kg krompirja. Nekega osumljenca so orožniki prijeli in izročili sodišču.

× V Škofji Loki je trgovcu Josipu Deisingerju nekdo iz plombiranega vagona ukradel pred tremi leti tri vreče moke. Tat je bržkone bil že prepričan, da bo njegovo dejanje ostalo večno zakrito, a se je uštel. Te dni so mu prišli na sled in ga zaprli.

× V varaždinski okolici po vaseh varaždinskega, čakovskega, preloškega in lubbreškega okrāja se močno širi malarija. V kratkem je imela malarija več sto žrtev. Tam okrog je dosti močvirij, po katerih se množe komarji, ki prenašajo malarijo.

× Skoplje je doseglo svojevrsten rekord. Tam je namreč največ oštarij. Na vsakih 190 prebivalcev namreč pride v Skoplju po ena krčma, kavarna ali bufet.

× V beograjskem predmestju Dušanovca se je nad 50 oseb zastrupilo s pokvarjenim ovčjim sirom, ki ga je tamkaj prav poceni prodajala neka siromašna kmetica. Zastrupljenje sicer ni zahtevalo smrtnih žrtev, vendar so morali vse zastrupljene prepeljati v bolnico. Bržkone je bil sir shranjen v bakrenih posodah in je zastrupljenje povzročil zeleni volk. Oblasti iščejo kmtico, ki je prodajala pokvarjeni sir.

× V Malem Podlogu je požar posestniku Vrhovšku pred kratkim upelnil kozolec z vso krmo in slamo. Pogorela sta tudi dva voza in mnogo gospodarskega orodja. Sumijo, da je nekdo zažgal iz maščevanja, škoda pa znaša kakih 30.000 din in je le deloma krita z zavarovalnino.

× V Mariboru je neki Martin K. iskal med dekletih žrtev za najbolj nečedno kupčijo, za trgovino z belim blagom. Ker se je sukal samo

v družbi žensk, so oblasti končno postale pozorne nanj. Policija je uvedla preiskavo, ki je ugotovila, da je Martin K. nagovarjal nekatere ženske, naj gredo z njim v Slavonijo, kjer ima pripravljene zanje lepe službe in kjer se jim bo dobro godilo. Policija ga je aretirala.

× V Litijo se je nedavno pripeljala »leteča komisija« finančnih organov, kakršna je bila pred kratkim ustanovljena pri banski upravi. Komisija se nenapovedano pripelje in v vsakem kraju obiše po nekaj gostilen. Pri ogledu litijskih vinskih kleti je pri štirih gostilničarjih ugotovila, da imajo nezatrošarjeno vino, zaradi česar prizadetim seveda grozi huda kazen.

× V Zlatečah pri Dobrni so potepuhi vlomili v hišo posestnika Majna Lenarta in odnesli za 1500 din blaga in zlatnine. Izginili so seveda brez sledu.

× Na Sušaku je bila pred kratkim važna železniška konferenca, ki jo je sklicala generalna direkcija državnih železnic. Razpravljalo se je o vprašanju železniških naprav na Brajdici, Delti in Marjinsčici, o delu železniške proge Sušak—Škrljevo, o železniški zvezi med Sušakom in Bakrom in o vseh drugih vprašanih železniškega prometa v zvezi z regulacijo Sušaka.

× V Viniški vasi blizu Maribora je 12letna hčerka posestnika Vinka Kranjca pustila v svinjaku gorečo petrolejko, ko je odšla h kosilu. Medtem so svinje svetilko prevrnile, nakar se je vnela stelja in je bil mahoma v ognju ves svinjak. Požar se je razširil na gospodarska poslopja in hišo ter povzročil posestniku nad 70 tisoč din škode.

× Premestitev državnih tožilcev. Premeščen je dr. Julij Fellahar, namestnik državnega tožilca v 4-1 v Ljubljani k državnemu tožilstvu v Celju; Franc Sever, namestnik državnega tožilca v 4-1 v Mariboru k državnemu tožilstvu v Ljubljani; dr. Albin Juhart, namestnik državnega to-

HLAPCA oženjenega, z večjo družino sprejme v stalno službo s 1. majem Uprava veleposestva Krumperk pošta Dob pri Domžalah.

žilca v 4-1 v Celju k državnemu tožilstvu v Mariboru; sodni pristav Boris Kermavner pa iz Tržiča v Cerknico.

× V Št. Vidu pri Stični je nedavno pogorelo gospodarsko poslopje Jožefa Hauptmana. Ogenj, o katerem nihče ne ve, kako je nastal, je zajel tudi kozolec in obe poslopji uničil do tal. Škoda znaša kakih 5000 dinarjev.

× Na Brezovici so neznanim vlomilci pred kratkim ponoči vlomili v trgovino Valentina Zora. Odnesli so veliko množino blaga, zlasti manufakturnega. Škoda je precejšnija, o vlomilcih pa ni sledu.

× V Ponovi vasi je posestniku in županu Permetu pred nekaj dnevi pogorel 6 okenski kozolec-dvojnik. Gasilci so preprečili, da se požar ni razširil na druga poslopja. Vzrok požara še ni znan. Škoda pa je le deloma krita z zavarovalnino.

× V okolici Poljčan in na Dravskem polju so se v zadnjem času pojavili ponarejeni 10-dinarski kovanci. Zdaj so orožniki prijeli izdelovalca tega nepristnega denarja. To sta brata Maks in Rudolf Treo iz Kočne. Maks Treo je po poklicu kovač in je imel doma urejeno celo majhno delavnico za ponarejanje kovancev. Oba brata so orožniki že izročili sodišču.

× V Bosanski Gradiški bodo zgradili velik železniški most čez Savo, ki bo veljal blizu 25 milijonov dinarjev. Licitacija je že odobrena. Most bo zgrajen blizu sedanjega pontonskega mostu; z delom prično pa že letos.

Sejmi

18. aprila: Trbegovcih, Moravčah, Leskoveu, Račeh;
19. aprila: Šoštanj, Ormožu, Dol. Lendavi, Lescah, Vrhniki, Novem mestu;
20. aprila: Razkrižju, Celju, Ptujju, Žireh, Št. Vidu-pri Stični, Trbovljah, Št. Ilju pod Turjakom, Ljubljani, Starem logu;
21. aprila: Novi cerkvi, Turnišču, Polšniku, Šmihel-Stopičah;
22. aprila: Mariboru, Jurovskem dolu, Motniku;
23. aprila: Dobju, Brežicah, Celju, Trbovljah, Zagradu, Trebelnem.

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

Lastne rezerve nad **Din 26,000.000-**
 Prirastek novih vlog v januarju 1938 . **Din 14,075.000-**
 Prirastek novih vlog v februarju 1938 . **Din 10,694.000-**
 Prirastek novih vlog v marcu 1938 .. **Din 10,572.000-**

Vloge vsak čas razpoložljive

Za vse obveze hranilnice

jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Spedicija TURK Ljubljana

OCARINJENJE prevzema: **PREVAZANJE**

vseh uvoznih in izvoznih pošiljk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije **brezplačno**

Telefon interurban 24-59. Vilharjeva cesta 33 (nasproti nove carinarnice)

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili

Telefon interurban 21-57. Masarykova cesta 9 (nasproti tov. kolodvora)

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ - ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
 Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

JUGOSLOVANSKA
 ZAVAROVALNA
 BANKA

„Slavija“

V LJUBLJANI
 Gosposka ulica 12
 TELEF. ST.:
 21-76, 22-76

PODRUŽNICE: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD IN SPLIT

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**
 Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavi: Kmetškidom
 Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, vetbarjni tisk hitro in poceni!

ISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Velika zaloga **umetnih gnojil:**
superfosfata, kalijeve soli, apnenega dušika, nitrofoskala (mešano gnojilo),

semen: lucerne, črne detelje, pese, travnih semen, semenskega ovsa itd. pri

»EKONOMU«

Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Zedinjena zavarovalnica d. d.

Glavna direkcija

Ljubljana, Cigaletova ulica št. 1 (pred sodiščem)
v lastni palači

Jamstvena sredstva: Telefon interurban:
Din 100,000.000.— šte. 27-17

Kapital življenjskih zavarovanj: Brzjavni naslov:
Din 280,000.000.— Zedinjena Ljubljana

Prevzema vse vrste zavarovanj

kakor: požarna, vlomska, nezgodna, jamstvena, avto-rizike, poškodbe strojev, razbitje stekla, transportna, življenjska, rente, chomage

POZOR,

pivopivci!

o priliki velikonočnih praznikov ne pozabite
pokusiti izborno letošnje

NOVO BOK PIVO

iz pivovarne Union

Din 2.500 rabite, da si ustvarite eksistenco

Lahko delo doma

Dopise: „Stalno“, uprava lista Maribor
Priložite znamko.

MENZA Kolodvorska ulica 8

nudi cenjenim gostom — vsakomur — VES DAN
od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer
okusno, obilno in ceneno hrano.

Mleko, kavo, ka-abo, čaj din 1—, 2—, 2-50, 3—;
gulaž, vampe, obaro, jetrea itd. din 3—.

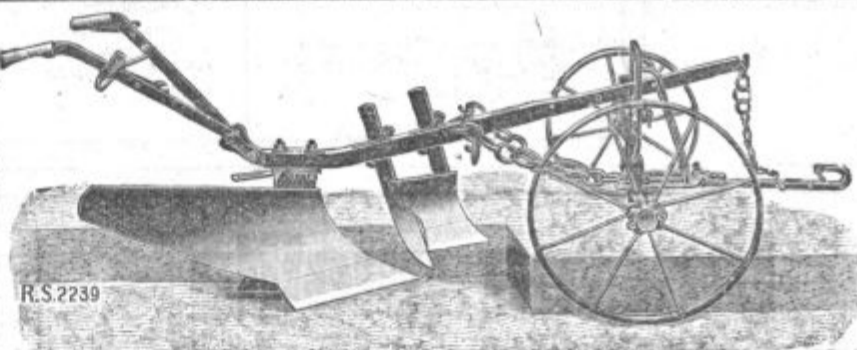
Palačinke z marelično marmelado din 1—.

KOSILO od 1/2 12. do 15. ure se kuha 2 krat: zakuhana goveja ali umetna juha, 2 prikuhi, goveje meso din 5—, isto s pečenko ali močnato din 7-50, isto s pečenko in močnato din 9-50, brezmesna hrana din 2— do 5—.

VEČERJA od 1/2 18. do 21. ure: Goveji ali telečji zrezki v omaki, dunajski ali pariški zrezki din 3-50, pečen rajžlec, dušeno meso z makaroni ali špageti, goveji ali telečji jezik v pikantni omaki, jajčne klobase, segedinski gulaž, ogrsko zelje, pljučna pečenka v omaki, piška v papriki itd. din 3-50. Zganci koruzni, ajdovi ali beli, dušen riž, različni cmoki, kompoti in razne solate din 1-50, mlečna jedila din 2-50, močnata jedila din 1— do 2—.

Točijo se brezalkoholne pijače. Abonentni se sprejemajo.

SACK- ovi PLUGI

SO NAJBOLJŠI!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov

V zalogi jih ima Kmetijska družba in njena skladišča
v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

■ Tedenska proizvodnja plinskih mask je v Angliji narasla na 500 tisoč kosov, tako da ne bo dolgo trajalo in bo država razpolagala s 50 milijoni mask, kolikor si jih je zastavila v svoj program. Plinske maske izdelujejo tudi za domače živali. Izgotovljene kose spravljajo v posebna skladišča po vsej deželi, da bodo prebivalstvu v potrebi takoj na razpolago.

■ Na Angleškem se je hudo razširila sli- navka in parkljevka, ki je zajela več nego 250 tisoč glav živine. Angleška vlada je izdala stroge ukrepe, da prepreči nadaljnje širjenje nevarne kuge in je med drugim odredila, da se nikjer ne smejo vršiti živinski sejmi. Tekom zadnjega pol leta so morali zaklati 45.000 živali in je vlada prizadetim posestnikom plačala 400 tisoč funtov odškodnine.

■ Bolgarsko vas Brijesk, ki šteje 800 gospodarstev, je popolnoma uničil požar. Pogorela je vsa vas. Pri gašenju je 50 ljudi dobilo nevarne opekline. Mnogo živine je zgorelo. Ogenj je nastal, ko je neka kmetica zakurila v pralnici, pa je veter bušil plamen na slamnato streho, ki se je takoj vnela. Škoda znaša nad 15 milijonov levov.

■ Za primer vojne Italija lahko pošlje na bojišče po izjavi ministrskega predsednika Mussolinija 9 milijonov vojakov. Meščanom je Mussolini priporočal, naj se selijo na deželo, ker bi ob 12 uri bilo morda prepozno.

Vesele Velikonočne praznike

19.-
Otroški gumijasti čevlji na zaponko praktični za solsko deca, ki imajo datec do sole. Vel. 27-30 Din 25.-, 31-34 Din 29.-, ženske Din 35.-

39.-
Najbolj zahtevani otroški čevlji iz finega laka z zaponko in močnim usnjenim podplatom. Od št. 24-26 Din 49.-, od št. 27-30 Din 59.-, od št. 31-40 Din 69.-

45.-
Nemirni deci za solo in igre so najprimernejši ti polčevlji iz močnega usnja z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Od št. 31-34 Din 49.-, od št. 35-38 Din 59.-

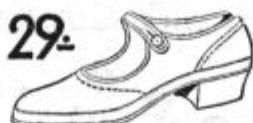
45.-
Dobrim otrokom za pomlad ta fini fleksibilni sandal z okrasom in zaponko preko narta. Od št. 27-30 Din 49.-, št. 31-34 Din 59.-, št. 35-38 Din 69.-

45.-
Najboljša zračna otroška obutev za pomlad, so sandali iz močnega usnja z usnjenimi podplati. — št. 27-30 Din 49.-, št. 31-34 Din 59.-, št. 35-38 Din 79.- Moški Din 99.-

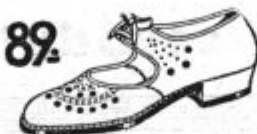
49.-
Za vaše najdražje fini in lahki čevlji v rjavi barvi z okusnim okrasom in preponke preko narta. t. 27-30 Din 59.-, št. 31-34 Din 69.-

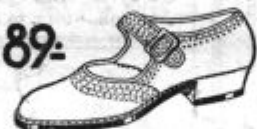
29.-
Ugodni platneni polčevlji na zaponko z gumijastim podplatom in nizko peto. Delan v drap in sivi barvi.

69.-
Novi pomladni model. — Lahki udobni ženski čevlji izdelani v rjavi barvi so za vaš novi kostim najbolj primerli.

89.-
UDOBNOST NAD VSE!
Izrezani v nartu in bogato okrašeni čevlji. Vežejo se z okrasnimi pentljami. Jako so lahki, zato jih kupite za sprehod.

89.-
Ženski čevlji s široko preponko preko narta, z usnjenimi podplati, nizko podpetnico. Udobna oblika in nizka peta obvaruje vaše noge.

99.-
Odlični dekliški čevlji izdelani iz rjavega boksa in kombiniran s temno-rjavim semišem. Isti čevlji izdelani iz črnega laka, kombiniran s črnim semišem.

59.-
Lahki damski čevlji izdelani iz močnega platna z okrasom iz difina. Jako so lahki, udobni in pripravi za lepo vreme.

79.-
Elegantni, lahki in zračni damski sandali. Izdelani iz močnega belega usnja, kombiniranega s plavim usnjem preko narta.

89.-
Okusno in bogato perforirani polčevlji, ki bo popolnoma ustrezal vašemu kostimu. Izdelan iz črnega ali rjavega boksa.

129.-
POSLEDNJI DUNAJSKI MODEL!
Dekolirani čevlji iz modrega sevroa z okrasom preko narta in visoko podpetnico. Zaponka je kombinirana s semišem.

149.-
Lepi damski čevlji iz modrega semiša z belim ali modrim pletenim okrasom spredaj. Neobhodno so potrebni k pomladanskim plaščem in kostimom.

99.-
Močni moški polčevlji, s popolnoma novim okrasom, iz rjavega usnja z usnjenim podplatom. Stanje samo Din 99.-

99.-
Lahki moški polčevlji izdelani iz rjavega usnja s kožnatim podplatom. Luknjasti okras pospešuje zračenje noge. Stanje samo Din 99.-

99.-
Novi model. Za elegantnega gospoda k pomladanskim obleki, okusni čevlji v drap-rjavu kombinaciji.

129.-
Bogato okrašeni moški čevlji iz sivga semiša all drap usnja z usnjenimi podplati. Pristojajo k vsaki letni obleki.

169.-
NAS PONOS!
Okusni moški čevlji, izdelani iz finega rjavega ali črnega usnja, z usnjenim podplatom in usnjeno podpetnico.

Bata

Umetna gnojila

povečavajo dohodke in prinašajo kmetu velike koristi. Zahtevajte prospekte in ponudbe od proizvajalcev:

„Zorka“ d. d. Beograd
(tvornice v Subotici in Šabcu)

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrasniku d. d.

Tvornica za dušik, d. d. Ruše

La Dalmatienne, Split

Kalium-meta-bisulfit

znamke „VINOBRAN“ je nenadkriljivo sredstvo za zdravljenje vina, mošta in drugih vinskih napak. Zažveplanje in pretakanje vina ni več potrebno.

Zahtevajte brezplačni vzorec in prospekte.

„Zorka“ d. d. Beograd

Kralja Aleksandra ulica 70
(tvornice v Subotici in Šabcu)